1878. V. évfolyam. 187. szám. Debreczen, Szombat szeptember 28.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivatalnál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hetfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 30 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában.
Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába **czeglédutcza, Fried-ház 19. sz. alatt** *czimezendők.*

A „Debreczeni Ellenőr“ n. é. olvasó közönségéhez!

Tisztelettel értesitem a n. é. olvasó közönséget, hogy a „Debreczeni Ellenőr“ felelős szerkesztésétől folyó szept. hó 30-kán véglegesen visszalépek s annak szerkesztéséért a felelősséget f. é. okt. 1-től fogva a lap kiadó tulajdonosa Kutasi Imre ur veszi át, kinek sikerült a lap vezetésére mint főszerkesztőt, koszorus regény- és beszély-irónkat **Vértesy Arnold** urat nyerni meg.

A midőn a „Debreczeni Ellenőr“ megindulása óta iránt am tanusitott jóindulatáért és pártolásáért a n. é. olvasó közönségnek melegen érzett hálámat nyilvánitom, egyszersmind kérem, hogy azzal a lap vezetésére válalkozott uj erőket minél fokozotabb mérvben megajándékozni méltóztassék, hogy e lap, melyre még oly számos és nagy fontosságu feladatoknak megoldása, és féltett érdekeknek képviselése vár, gyarapodhassék és továbbra is virágozhassék.

Debreczen, 1878. szep. hó 28-án.

Szabó Antal.

Olvasóinkoz.

F. október 1-től kezdve a „Debr. Ellenőr“ szerkesztése uj kézbe megy át. Örömmel tudatjuk, hogy egy kitünő irói tehetséget, Vértesy Arnold urat voltunk szerencsések a lap vezetésére megnyerni.

E név mig egyrészt kezeskedik lapunk szellemi szinvonalának emelkedéséről, másrészt biztositékot nyujt, hogy a szenvedélytelen higgadt hang fog uralkodni mindenkor e lap hasábjain, ama hang, melyet az irodalom tisztessége, pártunk erkölcsi önérzete, s ügyünk igazsága megkiván.

Soha a viták hevében sem fogunk e magaslatról alászállani. Fegyverünk az érvek meggyőző hatalma lesz, paizsunk az igaz hazafiság. Nem hajhászszuk czifra szavakkal a nép kegyét, nem hizelgünk sem föl, sem lefelé, tiszteletben tartjuk a becsületes ellenvéleményt, fölvilágositni akarunk, nem elkeseritni, egyesitni, nem szétszakitni.

Ez lesz az uj szerkesztőség törekvése. Korlátolt a tér, melyen mozgunk, szavunk nem hat messze, csak egy vidéknek, csak egy városnak szólunk; de ez a vidék a magyarság legtisztább fészke, ez a város az alföld legjelentékenyebb városa. Nagy és nemes föladat vár reánk. S ha e lap csak parányit használ is e válságos pillanatban, midőn nagy események küszöbén állunk, s midőn nagyobb szüksége lehet nemzetünknek mint valaha, hogy egyetértsen, elértük czélunkat.

Hiszünk a magyar nép józan eszében, politikai érettségében, — melynek annyiszor adta fényes jelét, bátran hivatkozunk a nagy közönségre s kérjük mindazok támogatását, kik a törvényes rend, a békés haladás, az igaz szabadság barátai, kiknek a haza oly szentség, melyet nem akarnak lelkiismeretlen ámitás és politikai nyegleség zsákmányául dobatni.

Lapunk tovább is a szabadelvü párt közlönye marad. E párt elveit valjuk. E pártot hiszszük hivatottnak arra, hogy értelmi sulyával meggyőződésének szilárdságával, mérséklettel és erélylyel szebb jövőt deritsen sokat hányatott hazánkra.

A lap előfizetési feltételei a régiek:

Egész évre 10 frt.
Félévre 5 frt.
Negyedévre (okt.—decz.) 2 forint 50 kr.

Előfizethetni helyben **Kutasi Imre nyomdájában**, — továbbá **Telegdi K. Lajos** és ifj. **Csáthy Károly** könyvkereskedéseikben, s **Steiner Sámuel** fődohánytőzsdéjében, s vidéken, postautalványnyal minden posta hivatalnál.

A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Törökország sorsa a háboru után.

(B.) Bizony . . . bizony ugy is irhattam volna talán, hogy a „Törökország sorsa a háboru előtt“. Mert hát e szerencsétlen: kipusztult ország jövőjéről ki tudna ma bizonyost! Nem a következetesség, hanem a vaksors, nem a józan ész, hanem a fanatismus dönti azt el.

Mert Törökország a drágán megfizetett orosz-török hadjárat évtizedek gyógyulására váró sebein nem okult. Törökország nem akarja belátni, hogy az európai protektura alatt csak az esetben őrizheti meg existentiaját, ha nem daczol Európa határozatával, ha a berlini szerződés kötelező határozatait végrehajtja ugy a külországokkal, mint saját alattvalóival szemben. Rendbehozni Szerbiával, Montenegróval s Görögországgal a vitás határkérdést, s az alkotmány sánczain belől épitni a nemzet mivelődésének templomot, hogy a szabadsággal együtt nőjjön fel a nép életereje.

Törökország pedig azt nem akarja. Törökország makacsul ragaszkodik azon czopfos politikához, mely nem akar engedni sem a korszellem modern követelményeinek, sem Európa határozatának.

Elég botor! A határkérdés oly szikra lehet még, mely ujra felgyujtja Törökországot, s ez bizonyára nem fogja leverni az egyesült három tartományt: Görögországot, Montenegrót és Szerbiát. Nem fogja leverni, mert Törökország kimerült, s a jog, s igy Európa rokonszenve is nem Törökország mellett van. A berlini szerződés jogot adott mindhármoknak a határkiigazitást követelni, s Törökország a határozott fegyveres készülődés daczára is vonakodik kinevezni a határ-kiigazitó bizottságba küldötteit, mert Törökország ad graecas calandas szeretné az ügyet halogotni, s lelkéből örül sőt szitja azon lázadásokat, melyekben a határkiigazitás alá eső területek lakosai Görögország, Románia, Szerbia és Montenegróhoz csatoltatásuk ellen opponáltak. Oh! pedig ezen oppositio veszélyes lehet még a fényes kapura, melyet saját esztelen politikája fog bedönteni.

Épen ezen makacs politikát követi Törökország Ausztria-Magyarországgal szemben is. Vonakodik aláirni a Bosznia és Herczegovina feletti conventiót, s ez által kizárja házából a békességet. Csalódik pedig, ha azt hiszi, hogy vonakodása Bosznia és Herczegovina occupatióját megakasztja. Törökország eljátszhatja Ausztria-Magyarország rokonszenvét, s akkor dudolja majd: hova nézzek, hova legyek?

Sokan azt állitják, hogy Törökország magatartását nem a makacsság, hanem a habozás jellemzi. Két kérője van: Oroszország és Anglia. Egyik szőke, másik barna. Ha arra néz, azt szereti, ha ezt látja, ezt imádja. Ma Oroszország kedvéért visszahivja Mahmud Nedim exnagyvezért, holnap Anglia kedvéért engedi meg Mithadnak, hogy Krétából nézze a hazája felé vonuló felleget.

Ha ez igaz, ép olyan szomoru. Törökország ismerhetné már Oroszország barátságát, mely magához öleli ugyan Törökországot, de csak ugy, mint a medve. Meg is fojtja. Törökországnak egyetlen barátja van: Anglia s Angliával egyértelemben monarchiánk. Törökországnak egyetlen államférfia van: Mithád. Törökország csak ugy élhet, ha külügyekben oroszellenes politikát, belügyekben alkotmányos törekvéseket ápol. Ezt adja neki Anglia és Mithád.

Helyzete fatális. Monárchiánkkal huzavonásban. Görögország, Szerbia és Montenegróval veszedelmes perben. Az albánokkal harczban. Adósságban nyakig. S az alkotmányos-párttal fasében

Ó nézze, hogy végez. De azt meggondolhatja, hogy neki ma a háboru halál, s csak két biztos fegyvere van: a béke és az alkotmány.

— **Gervay Mihály** m. kir. főpostaigazgató és miniszteri tanácsos ő méltósága az europai postászat terén szerzett érdemei elismeréséül a franczia kormány által a becsületrend közép keresztjével lett kitüntetve. Ez a valódi érdem elismerése, mert postaügyünket e jeles férfiu emelte azon szinvonalra, a melyen csak kevése áll az európai legmüveltebb államoknak.

Boszniából.

Azon hirt, miszerint Szapáryhoz Zwornikból hivatalos küldöttség érkezett volna, mely hódolatának kijelentése mellett Zwornik megszállását kérte — a lapok még meg nem erősiték.

Zwornik három oldalról lesz bekeritve. Északról Bienerth, nyugatról Szapáry, délről Philippovics közelednek.

A „Fremdenblatt“ azon nézetben van, hogy az occupationalis terület minden hadászatilag fontos pontja 8—10 nap mulva meg lesz szállva.

Most már a meghóditott tartománynak jövendő jogi állását illetőleg égető kérdéssé vált monarchiánknak a portával való megegyezése, mely mint értesülünk legközelebb meg is lesz kötve.

A határszélről.

(Eredeti levél.)

Broód, Sept. 20.

Kissé elhamarkodva majd Bosznia e nálunk most elátkozott ország nevét irtam e levél czimével, holott tulajdonképpen, csak azt mondhattam volna, hogy „Bosznia felé“ mivel e sorokat még a magyar szent korona területén tettem papirosra, — Broódban. De hát ebben a háborus világban mindenki és minden boszniai alakban és szineben tünik fel, — ezt észrevehettem már Szegeden, ahol a békés terület határait ugy szólván elhagyjuk, és sebes léptekkel közeledünk a csatatérhez. Ezt bizonyitották legalább a tények — mert én, — ki még neutrális területen hittem magamat és csendesen szittam elválhatatlan csibukomat, csakhamar zajos harczi lárma által lettem merengéseimből felverve — no nem ellenség volt, csak egy jámbor színésztársaság. Ujvidékre utaztak, megrémitve lármájuk által nemcsak a jámbor szerbeket, de jó magamat is.

Minden egyéb baj nélkül Eszékre érkeztem, és itt nemcsak képzeletben, de már valóban Boszniában érezheti magát az ember, — annyi az idegen nép, a katonaság s a kincstári fuvarosok rémséges nagy karaván jai. Persze a nagy forgalom nagy drágaságot szül, a legcsekélyebbet is kétszeres árban lehet csak megszerezni, igy pl. egy szekérért Broódba hova innen mindenki igyekszik, (körülbelől 8 óra járás jó országuton) elkérnek 30—40 frtot, — egy szekér Szerajevoba (6—7 napi ut) 150—160 frtba kerül.

Ezen nevezetes nehézségeken könyedén átesve ma reggel Broód határőrvidéki városba érkeztem. — Broód csinos fekvésü mintegy 4000 lakossal biró, jelentéktelen várral ellátott mezőváros, a Száva mellett, de most nagy városi alakot öltött.

Legalább 1000 pesti, bécsi és egyéb hazai kereskedő tartózkodik itt, magukkal hozván nagyszerü raktáraikat, melyekből minden néven nevezendő szükségletek kielégithetők. A naponta nagyobb számmal Boszniába utazó házalók és markotanyosok itt fedezik áruszükségleteiket, persze drágán! — és annál drágábban adják el bosnyák testvéreinknek, no meg saját katonáinknak. Szerajevó most Európa s talán az egész világ legdrágább városa. Egy kilo szalonna 2 frt. 40 kr. egy liter bor 1 frt. És igy tovább. Mint arról a D. E. t. olvasói valószinüen a lapokból már értesültek.

Hirek és ujdonságok a harczterről itt közelében még gyérebbek, mint odahaza, a jámbor broodi-ak a pesti és bécsi lapokból betüzik ki a legujabbat! Ugy látszik, hogy hadseregünk jelenleg egyelőre kevesebbet gondol az occupátió terjedelemére s inkább oda törekszik, hogy a birtokba vett területek teljesen megtisztittassanak, — délfele Szerajevóban némi állami és községi institutiok meghonositása által, éjszakfelé pedig az orszagut állandó biztositása által. Ezalatt az ország occupatiója is halad, meg pedig ez idényre rohamos szerencse és dicső-séggel.

A kik benn voltak, azt beszélik, hogy Bosznia földe egy uj Kanaán, oly bőven van megáldva természeti kincsekkel. Vajha Magyarország ugy ki tudná aknázni, mint Anglia India gazdaságát! — hogy piacza nyilnék iparczikkeinknek, s a szorgalmas kezek busásan jövedelmező munkát találhatnának!

Többet ezekről Boszniából!

Kerényi.

Vámbéry Armin az angol-afghán viszályról.

Az angol-afghán viszály, mely váratlanul annyira akut jelleget öltött, előbb-utóbb háborura fog vezetni. Azon eseményt, hogy Afghanistán határőrei visszautasitották a Kábulba igyekvő angol követséget, a „Times“ világlap a „legnagyobb sérelemnek“ nevezi, mely annál inkább megtorlandó, mivel „egész India szemeláttára“ történt. A világrészeken uralkodó Anglia el nem türheti ezen kudarczot, azon diplomatiai arczulütést, melyet Afghanistán khánja Oroszország szövetségében bizva, mért az angol oroszlánra. Ha vajjon aztán Oroszország akkor, midőn majd Anglia Afghanistánt megfenyiteni induland, oly arányban is fogja-e védelmezni, mint a mely mértékben fölbiztatta, az majd megválik. Sir Ali khánnak mindenesetre nemsokára alkalma lesz választhatni a két véglet között; vagy elismeri az angol védnökséget és védbástyául szolgáland az angol-ind birtokoknak az északi koloszszus ellen, mely esetben még jó ideig megmaradhat becsületes tatár fejedelemnek, vagy Oroszország karjai közzé dobja magát és ez esetben előre leteheti fejedelmi bárányhőr süvegét. Szóval az afghán khán háta mögött a fehér czár áll — azért a háboru Anglia és Oroszország között az angol-afghán viszály következtében több mint valószinü.

Vámbéry Armin viiághirü orientalistánk, ki Közép-Ázsiát — mint tudva van — dervis álalakjában utazta be és ki mint az ottani viszonyok legszámbavehetőbb birálója legtalálóbb véleményt adhat a most kitörő félben levő viszályról, — a P. N. hasábjain közelebb nyilatkozott is ez ügyről. Czikkének rövid foglalatja a következő.

Anglia az agg Dost Mohamed khán halála után — megemlékezve az 1841—42. években kapott vereségről — a kitört trónviszályokkal szemben fölöttébb semleges magatartást követett, elismerte t. i. khánnak azt a trónkövetelőt, ki épen de facto Kabulban székelt. Lord Lawrence ind-angol alkirály a hatvanas évek végén az akkori trónkövetelők mindegyikének t. i. Afzal, Azim és Sir Ali khánoknak azt mondá: Elismerlek fejedelemnek, mig magadat föntartani képes vagy; a Dost Mohamednek holta napjáig kijárt subvenciót azonban e három közül egyiknek sem szolgáltatta ki, nem is volt tehát egyik sem Anglának igaz barátja és igy a Kheiber hegyszoroson tul Anglia érdeke egy cseppet sem tartatott szem előtt.

1867-ben Oroszország előnyomult az Otus tartományok Lord Mayo Laurence utódja ennek következtében kissé gondolkozóba esett, Sir Ali khánnal Ambellahban találkozva conventiót kötött és egy millió frtért megvette az afghan barátságot. Azonban „afghana fides nulla fides!“ Sir Ali khán mindekkoráig vonakodott megengedni, hogy Kabulban egy brit képviselő székeljen és hogy seregét angol tisztek képezzék ki. Oroszország most végre megelőzte Angliát, daczára a hivatalos dementiknek megkötötte az afghan khánnal a szövetséget s azt bizonyára jobban ki fogja tudni zsákmányolni, mint a hogy ezt Anglia tette. Zavart, forradalmat fog előidézni és a zavarosban halászni. — Gladstone és iskoláját hiába intették, óvták, figyelmeztették az utazók és publicisták a folyamatban volt orosz üzelmekre — mit sem hajtottak rájuk sem Londonban, sem Kalkuttában; most meglakoltak érte, Afghanistán az orosz bujtogatásra példát adott brit-Indiának mint kelljen lerázni nyakáról Angliát. Persze Anglia dul-ful érte. Az összes angol sajtó elégtételért kiabál. Az ind lapok követelik, hogy a khán kérjen bocsánatot, vagy szállassék meg Afghanistán. — Az ind alkirály tanácsa rögtön összegyült és Roberts tbnok titkos utasitással küldetett Pesaverbe. A „Standard“ szerint a határon 12,000 ember van összpontositva.

A debreczeni kertészeti egylet ez idei őszi catalogusa.

— Mult számunkban emlitettük, hogy a Debr. Kertészeti egylet ez idei őszi és jövő tavaszi catalogusa megjelent, s annak szétküldése az egyleti tagoknak megkezdetett. Ezen faiskolai nevsor és árjegyzék ismét fényesen igazolja, hogy ezen országos hirnévre emelkedett egylett teljes mértékben megérdemli a legbuzgóbb pártolást, mert lankadatlan hangya szorgalommal igyekszik megfelelni az előtte kitüzött közhasznu feladatnak. — Mig más egyletek gyüléseire számos esetben csaknem kötéllel kell fogni a tagokat, addig ez egylet bizottsági ülései iránt is oly nagy szokott a tagok érdeklődése lenni, hogy az egyleti helyiség sokszor nem adhat elég helyet a megjelenőknek. Az főérdem e közhasznu egylet felvirágzása körül mindenesetre Simonffy Imre polgármester uré, ki ez egylet elnökségét több mint egy évtized óta körültekintő, fáradhatatlan buzgalommal vezeti, s ő mellette Tamássy Károly egyleti igazgatóé, ki az egylet körüli terhes feladatának a legnagyobb elismerést érdemlő buzgósággal, gondossággal felelt meg mindenha.

Ily vezetés és számos kitünő erők közreműködése mellett lett aztán lehetővé, hogy a mi egyletünk faiskolájának az egész országban hire van, s csemeteinkre megrendelések minden évben a legtávolabb vidékről is érkeznek, s a mi csemeteink iránti bizalom (már t. i. azok valódiságát illetőleg.) sokkal nagyobb, mint számos világhirü külföldi kertészet csemetéi iránt.

A jelen catalógusban van almafaj 169; körtefaj 71; szilvacsemete 44; meggy 10; cseresznye 26; kajszinbaraczk 21; őszi franczia baraczk 36; diszfa és cserje 120, szőllő 80; különböző cserjék 7 fajtában. Ezenkivül még három csoportban a magonczok, spárga, tormagyökér, földieper és virágok vannak elősorolva.

A csinosan kiállitott füzet elébe a következő felvilágositó „Értesités“ van bocsátva.

Midőn a debreczeni kertészeti egylet tisztelettel alulirt választmánya ezen f. évi őszi illetőleg 1879. évi tavaszi idényre szóló névsort és árjegyzéket a t. gyümölcsészet és kertészet kedvelők nagybecsü figyelmébe ajánlja, következőket kivánja megjegyezni.

1. Az egylet nem nyerészkedik; czélja — mint 17-dik év óta működése igazolja — a nemes gyümölcsfajokat országszerte terjeszteni, s bármely magyar gyümölcsésznek módot nyujtani a legkitünőbb s legritkább fajoknak is lehető legjutányosabb áron megszerzésére. E czélból az egylet beszerzi az Európában jeleseknek elismert gyümölcsfajok galyait vagy csemetéit s azokkal kisérletet tesz; és a kitünőknek s egyszersmind termékenyeknek tapasztaltakat elterjesztés végett szaporitja.

(Vége köv.)

Miskolcz ismét viz alatt!

Tegnap késő este vettük a megdöbbentő hirt, hogy Miskolczot tegnap a déli órákban ismét meglátogatta a romboló vész. Déli tizenket óratájt roppant felhőszakadás kezdődött a hegyek közt s vonult át Miskolcz felett, s a Szinva gyorsan áradni kezdett s medréből kiöntve a viz egy méternél magasabban öntötte el a várost, s a vasuti töltéseket az összekötő vasutnál megrongálta. Ennyi az, a mit eddig utasoktól s egyes magán táviratokból megtudhattunk. Részletek lapunk bezártáig nem érkeztek.

Napi hirek.

— **A harczteri sebesültek** részére: Lengyel Imréné 98 dgr. Gottliebb Róza és Sarolta 34 dgr. sulyu, részint tépés, részint sebkötelékből álló s hozzámjuttatott adományai illető helyre leendő elküldés végett a cs. kir. 39 ik ezred tart. parancsnokságához áttétettek. — Debr. 1878. sept. 27. Erdélyi István kapit. fogalmazó.

— **A miskolczi árviz-károsultak** részére ujabban adakoztak: ut. Zagyva Imre ur 2 frt. 50 kr. az egyesült épitész ipartársulat 10 frt. 10 frt. Huber József ur 4 frt. Márk Aranka k. a. 2 frt. a kalapos ipartársulat 2 frtot. a kalapos ipartársulati ifjuság 1 frt 50 krt. együtt 22 frt. Főösszeg 56 frt. — Debr. 1878. sept. 27. Erdelyi István kapit. fogalm.

— **Adakozás.** Folytatólag adakoztak a mozgósitott katonák családjai részére: Heinrich Vilmos huszár kapitány ur 7 fr. Harasztosi Mihály henczidai lakos a honvédzászlóalj irodájában e czélra le tett 5 frtot. Eddig begyült 694 fr. 82 kr. Főösszeg: 706 frt. 82. kr. Debr. 1877 sept. 28. Boczkó Soma városi t. főjegyző.

— **A lelkiismeretlenség netovábbja.** A Budapest „Független hirlapnak“ van itt Debreczenben egy rendes levelezője, a ki innen nem egyszer a legbadarabb légből kapott hirekkel ültette fel ama lap szerkesztőjét és olvasóit. De ez annak a lapnak, illetőleg a szerkesztőjének a dolga, a ki ugy látszik szivesen hagyja magát felültetni, csak a kormány és a szabadelvü párt jól le legyenek dorongolva e felültető czikkekben, s nem is reflectálnánk a r. l. ur sületlenségeire, ha azokban a nevezett lap tegnapi számában egy oly közleményt nem találtunk volna, a melyre megjegyzéseinket meg nem tenni valóságos kötelesség mulasztás lenne. Ugyanis a t. rendes levelező ur az eltünt Papp József tanár esete felől a következő tudósitást közli:

„A bécsi hivatalos tudósitás szintén régebben hozta meg a lélekrenditő hirt, hogy szintén a 39-ik ezredtől Papp József hadnagy — „eltünt“

Igen. Eltünt örökre.

Boszniából érkező magánlevelek a legborzasztóbb szinben adják tudtunkra, hogy mit jelent ez az „eltünt“? Rémletes még leirni is. Megbizható forrásból vettük s ivy adjuk tovább mi is a szivrázó eseményt. Hogy tünt el Papp József?

Egy kisebb csatározás alkalmával Papp hadnagy százada azon vette magát észre, hogy a bosnyákok által körül van véve. Igen természetes, hogy a kis csapat rendetlen futásban igyekezett menekülni. Hiszen azt a „rongy életet“ most nem „a haza becsülete“ kivánta. Papp József is menekült egy kukoricza földre. Ugy de ott is felkelőkre talált. Megfogták. S mit tettek vele. Fejét levágták s azt elvitték. Bizonyára szebei sem maradtak kutatás nélkül. Később azután az osztrák sebesült vivők megtalálták teste maradványát.

Papp József a debreczeni föreáltanoda egyik legjelesebb rendes tanára volt, a ki tudományos képzettségénél, vasszorgalmánál fogva hivatva lett volna egykor a magyar tudományosság vezér fáklyáját lobogtatni. Föreál tanodánk a tudomány egyik legragyogóbb elméjü bajnokát méltán gyászolja ő benne. Ezer Bosnia és szász camarilla nem pótolja azt ki.

De még csak most jön a kép sötétebb oldala. Az itthon maradt család.

Ifjú derék nő három kiskoru árvával várja itthon az édes apát, a ki elvitte mindenünket. Még a reményt is a jobb léthez.

A környezet és a jó barátok azzal vigasztalják őket, hogy tagadják előttük, mikép nincs már kire várakozniok! A ki eddig kenyeret adott nekik: az még csak biztató szóval sem tudja őket többé kielégiteni. Emlékе is csak a koldusbotra jutott család nyomorában él.

Ki ad kipótlást az ifjuért a hazának s a szegény családnak?“

Valóban a lelkiismeretlenségnek nem csekély foka, s óriási szivtelenség szükségeltetik ahhoz, ily hirt bocsátani világgá, a

melynek, a legbiztosab forrásból irhatjuk eddig semmi, se semmi pozitiv alapja nincs. — Papp József 39-ik ezredbeli tart. hadnagy, igaz, fájdalom eltünt, de arról, hogy egy vagy más uton megfosztatott emberi életétől mind e mai napig sem az ezredtől, sem magánosoktól nem érkezett megbizható tudósitás. Lehet hogy elesett, de az is lehet hogy él és fogságban van, s ezen két bizonytalanság közül mindaddig: mig sorsa felől biztos tudósitás nem érkezik, inkább a kedvezőbbet szeretjük választani. — A „Független Hirlap" szerkesztőjét pedig jóakaratulag figyelmeztetjük, legyen szives ezentul jól meg fontolni azon közleményeket, a melyek debreczeni rendes levelezője által a közönség felültetésére lehetnek szánva, s a melyek egyátalában nem fogják emelni lapjának hitelét.

— **Segedelmezés**: 24. Rácskai József katonának Eszter és Juliánna gyermekéi tartásáért 14 frt 50 kr. 25. Nagy Józsefné Balogh Zsuzsána pfia 913. 1 gyerm. 8 fr. 26. Hadházi Andrásné Veres Juliánna cz. u. 2897, 2 gyerm. 10 fr. 27, Sipos Andrásné Vágó Zsuzs. h. ut. 2484, 3 gyerm. 12 fr. 28. Varga Jánosné Boros Juliánna ptfia 1019 2 gyerm. 10 fr. 29. Trak Jánosné Zsuzsa h u. 3371, 1 gyerm. 5 fr. 30. Szilágyi Józsefné Orosz Zsuzsa h. u. 1421, 8 frt. 31. özv. Hajdu Józsefné Szabó Zsusa cz. 2608, 5 fr. 32. ifj. Kolosvári Mihályné Major Zsuzsa ptfia 3080, 1 gyerm. 8 fr. 33. Nagy Józsefné Kis Zsuzsa piacz 1880, 2 gyerm. 10 fr. 34. Némethi Mihályné Kaszás Juliánna pfia 2969, 2 gy. 12 fr. 35. Kis Istvánné Dalmi Juliánna, (Ondód) 8 frt. 36. Szilágyi Andrásné Nyesti Lujza cz. u. 2796 4 gyerm. 20 fr. 37. Gulyás Mihályné Kovács Juliánna pfia 1185, 1 gyerm. 8 fr. 38. Kovács Mihályné Mészáros Juliánna h. u. 3356, 1 gyerm. 6 fr. 39. Tarcsai Mihály ptfia 1067. 10 fr. 40. Lénárt Imréné Nagy Zsuzsánna cs. u. 3148, 3 gyermekmekkel 15 frt. (Folytatjuk.)

— **A reggeli harangozás** mától fogva d. e. 8 órakor, a délutáni harangozás pedig d. u. 2 órakor történik a református egyházak harangjaival.

— **Találtatott** a rendőrség egyik közege által egy kis Wertheim-féle kulcs; tulajdonosa Jeney István alkapitány urnál átveheti.

— **Az alakulóban lévő közművelődési kör** ügye felől többen tudakozódván, megnyugtatásul kijelezhentjük, hogy a kiküldött bizottság az alapszabályokat már elkészité s a jövő héten revidealtatni fognak. És igy az egylet még es évben megalakulhat. Városunk mivelt közönsége bizonyára örömmel karolandja föl e nemes törekvést.

— **Szinészeink** csütörtökön a d. u. vonattal megérkeztek s ma kezdik meg az előadást Dobsa „V. Lászlójával." Holnap a „Sárga csikó" kerül szinre. Örömmel halljuk, hogy bérlet már eddig 14,000 frt értékben lett lelkes közönségünk által előjegyezve.

— **Rég láttuk használatban** a katonai csákókat, ellenben egyszerre csak feltüntek ezek ugy szolgálatszerü tiszteknél mint a legénységnél. — Nem tudjuk mi czél szándékoztatik eléretni e terhes viselet kötelező együvé tételével, czélszerünek ugyan egyátalában nem czélszerü és igen kényelmetlen.

— **Hajdumegye** 1878-dik évi október hó 8-dik napján délelőtt 9 órakor Debreczenben rendes közgyülést tart. — Tárgyak: (Folytatás) Püspök Ladány község képviseletének határozata a járásbiróság telekkönyvi hatósággal felruházása czéljából 1500 frtnyi évenkénti áldozatnak községi pótadó utján fedezése felett. Szoboszló v. képviselő testületének a szerb tövis irtás tárgyábani szabályzata. Nádudvar község képviseletének a községtulajdonához tartozó egy puszta telek örök haszon bérbe adása iránti határozata. Szoboszló város közigazgatási szervezeti szabályzata. Nagy Miklós dorogi ügyvéd és lakosnak s érdek társainak fellebezése az ottani igazoló választmány végzése ellen. Hadházi Dániel s több hadházi lakosok felszóllamlása Molnár Antal számvevővé lett választásának megsemmisitése iránt. A kir. épitészeti hivatal folyamodványa, tekintve jelentése iroda szükségleteinek megyei pénztárból leendő fedezése s a fedezetnek meghatározása iránt. Nánási Ujváry Gábor s társainak fellebezvénye tárgyában felvilágositó jelentése a nánási polgármesternek. Dorogváros képviselő testületének határozati szabálya némely tisztviselők munka körének változtatása iránt. Dorogváros képviselő testületének határozatai a legeltetés korlátozása tárgyában. Orosz József fellebbezvénye. Közig. bizottsági átirat folytán a kir. mérnök utazási illetékének szabályozása tárgyábani javaslat. Dregány Gergely folyamodása tárgyában a nádudvar csegei utvonalnak megyei utak közötti fentartása iránt mérnöki és szolgabirói jelentés. B.-Ábrány község képviseletének a v.-pércsi határban a Villongó folyásra épitendő hid iránti folyamodása tárgyában mérnöki jelentés. Földes községben 2 hid, és kivül egy hidnak megyei költségen épitése tárgyában mérnöki jelentés. A sámsoni előljáróságnak a Debreczen-Sámson-szathmári utvonalon épitendő 4 hid iránti folyamodása. Némely nádudvari lakosok 1877. évi közmunka tartozásának bevehetlenségét igazoló bizonylat szolgabirói jelentés kapcsán. Tetétlen községnek 3 hid iránti folyamodása. Szoboszló város polgármesterének folyamodása 3 hid épitése iránt és mérnöki jelentés. — Szováth község mellett a Kürü folyón épitendő hid kiépitése iránti mérnöki jelentes költségvetéssel. — Kiss György megyei irnok folyamodása a sokszorositó gép kezelésérti iránti dij megállapitása iránt. — Dr. Varga Géza főorvos jelentése Kovács Árpád nánási alorvos orvostudori oklevelének hihirdetése iránt. — Jegyzői nyugdij alapróli szabály. — Veszprémi Gáspár alispán.

— (**Uj költemények Hugó Viktortól**) A „Rappel" jelenti, hogy Hugó Viktor nem sokára elkészül két kötet versével, melyek „Toute la Lyre" czim alatt a télen kerülnek nyilvánosság elé. Ez a felelet a franczia reactonarius lapok otromba rágalmazására, mely az ősz költőt tébolyodottnak hiresztelte a minap.

Örömhir.

Becsi tudósitások szerint, a XIII-ik hadtest, melyhez a 39-ik gyalogezred, tehát a Debreczenből állitott hadfiak is tartoznak, a legközelebbi hadi operatióknál nem fog igénybe vétetni, hanem mihelyt a most folyamatban levő hadmüveletek befejeztetnek, haza fognak küldetni. — Remélhetjük tehát, hogy nem sokára viszonláthatjuk és ölelhetjük a harcztéren levő szeretteinket.

Egerből táviratok jelentik, hogy tegnap ott is ismét felhőszakadás és áradás volt A rémület leirhatatlan. ismét több ház összeomlott, s a kereskedésekben roppant nagy a pusztulás.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Bérlet Szünet.

Szombaton, 1878. szept. 28-án

A debreczeni szinész-egyesület által disz előadásul adatik: 1) Nyitány, a szinházi zenekar által. 2) Hymnus Kölcseytől, énekli az összes személyzet. 3) Üdvözlő beszéd, irta és előadja Mándoky Béla.

Ezt követi:

V. LÁSZLÓ.

Tragoedia 5 felvonásban. — Irta Dobsa Lajos.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap

Sárga csikó.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban, Csepregitől.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

Oravszky János

kocsigyártónál, Debreczenben.

Darabos-utczán, saját házában a kollegium során készen kapható mindenféle saját felügyelete alatt készült kocsi-gyártó munka, a legjobb izlés szerint s solidan dolgozva.

Vásár alkalmával e készitmények, a darabos-utczai helyiségen kivül Széchenyi-utcza végén a vásártéren is kaphatók, s mindenkor megrendelhetők.

(316) 1—6

HIRDETESEK.

Legujabb divatu férfi és

KRAICZ GYULA

előbb:

(ORMÓS FERENCZ)

norinbergi és diszáru fióküzlete Bécsből

Debreczenben, a főpiaczon, Scheer Bernát ur házában, a Bika szállodával szemben

Rendkivüli gazdag választék!

A legjutányosabb árak mellett!

Ajánlja dusan berendezett raktárát:

Vadászati és védő czikkek: Percusion, Lefaucheux, Lancaster és Flobert fegyverek, töltények, tölténytáskák és övek, revolverek, pisztolyok, hozzávaló töltények és táskák.

Lovaglásra: angol disznóbőr nyergek, kantárok, izzasztók, zabolák, kengyelvassk, sarkantyuk, lovagló vesszők, botok és ostorok, valódi angol nyeregszappan.

Utazáshoz: bőr, vászon és fa öndők, táskák, toiletthez berendezett cassettek és táskák, Plaid szijak, gummi köpenyegek.

Háztartáshoz: asztalkések, fa, csont, szaru, alpacca, és alpacca ezüst nyéllel, britaniaércz, pakfong, alpacca és alpacca ezüst kanalak, eczet, olaj és vajtartók, czukorvágók és szelenczék, theafőzők, kannák, kávéfőző gépek, kávéőrlők, gyorsforralók, husvágó és kolbászcsináló gépek, fa, pléh, britania ércz- és alpacca-tálczák, asztali gyertyatartók, réz, vas, bronz, britania, érc, pakfong, alpacca, és alpacca ezüstből, R. Ditmar-féle asztali és függő petroleum lámpák, madárkaliczkák, virágasztalok, sodaviz-gépek.

Toiletthez: fésük, fog, köröm, haj és ruhakefék, szappanok, fogpép és porok, valódi kölniviz és illatszerek.

Báli legyezők, ékszerek, virágcsokor-tartók, legyező zsinórok.

Különbféle diszáruk vas, broncz, fa, porczellán, maché és bőrből.

Optikai czikkek: orrcsiptetők, szemüvegek, Lorgnettek, táv és szinházi látcsövek, barometrum, hévmérők, szesz, czukor, bor, sör, eczetmérők, vizmértékek.

Férfi és gyermek kalapok és sipkák, keztyük, esőernyők, sétabotok, tajték pipák szivar szipkák, zsebkések, pénz és szivartárczák, dohányvágó gépek. — Gyermek játékok.

Szódaviz-gépek 8½ forinttól 20 forintig.

gyermek kalapok nagy választékban.

27 krtól

kezdve számos bel és külföldi uj czikkek érkeztek és megrendelhetők

Baum Miksa

bécsi gyári raktárában.

Vidékre minták bérmentve küldetnek.

SZEPESSY ANTAL

norinbergi és diszáru kereskedésében

őszi-téli idényre ajánltatnak:

Petroleum-lámpák és lámpa részek: asztali és szalon lámpák, függő csillárok, fali lámpák, lapos és patent kör lángra.

Éjjeli **takarék-lámpák** diszes kiállitással.

Fatartó kosarak, tüzelőszerszámok, kályha ellenzők.

Szőnyegek, függöny párkányok, függöny és csengőhuzó bojtok, függöny rózsák, szobapadlat fénymáz, Wischin padlat máz (Pasta 1 szobára 80 kr.)

Divatos férfi és fiu kalapok, nyakkötők, férfi és női őszi szarvas bőr keztyük.

Gumi esőköpenyek, esernyők, sárczipők.

Angol nyergek és teljes lovag-szerelvények, lóhajtó, suhogó és agarász ostorok, lovagvesszők.

Lefaucheux és Lancaster fegyvertöltények, revolverek, Flobert szobafegyverek és mindenféle töltények, angol gyutacsok és töltő-szerszámok.

Szinházi látcsövek, lorgnettek, szinház legyezők, legyező zsinórok, ruha-uszály fogók, manchett gombok stb.

Raktárak gyári árban:

Hermann-féle CHINA-EZÜST és **alpacca** *háztartási és kiházasitási* czikkeknek.

ADLER-féle összes TAJTPIPA **készitményeinek** *teljes jótállás mellett.*

A zsoboki magyar márvány asztallap és szobadiszitési czikkeknek.

Haszonbéri hirdetmény.

A debreczeni timár-társulat tulajdonát képező 2093. sz. a. háza, mely egész ujonnan vendégfogadóul lett épitve, — mely fogadó áll: 9 szobából gázvilágitással, egy kamara, világos és setét pincze, jégverem; folyó évi november 1-ső napjától három, esetleg 6 évre haszonbérbe adandó.

A föltételek felől értekezhetni késesutcza 3525. sz. alatt

Jobbágy Gábor,
timár-társulati elnöknél.

(312) 2—3

4912/1878.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város részéről közhirré tétetik, hogy a légszeszgyár és északkeleti vasutvonal közt eső s a város tulajdonát képező 868 □ öl zöldségtermő föld ugyanazon czélra a jövő 1879. évi január hó 1-ső napjától 6 évre közönséges árverés utján haszonbérbe fog kiadatni, és a végett határidőül a f. évi október hó 3-dik napjának d. e. 9 órája van a városház nagy tanácstermébe kitüzve.

Mely is azon hozzáadással tétetik közönségessé, hogy az árverési feltételek a számvevő hivatalnál kitétettek s ott mindenki által megtekinthetők.

Kelt sz. kir. Debreczen város tanácsának 1878. szeptemb. 25-én tartott üléséből.

Bészler Lajos,
jegyző.

(313) 2—3

Árverési hirdetmény.

A debreczeni timár-társulat tulajdonát képező két nyilas, tanyával ellátott ondódi töldje okt. 10 dik napján d. e. 9 órakor, a jelenlegi timár árulóhelyiségben, nyilvános árverésen szabad kézből a legtöbbet igérőnek örök áron el fog adatni.

A feltételek megtekinthetők késesutcza 3525. sz. a.

Jobbágy Gábor.
timártársulati elnöknél.

(311) 2—3

Dögbörök eladása.

A székelyhidi uradalomban az 1878. julius hó 1 től 1881. junius hó végéig, három egymásután következő években előkerülendő juh, szarvasmarha, ló és sertés bőrök, irásbeli zártajánlatok utján eladók, az ajánlatok 100 frt óvadékkal ellátva, folyó év október hó 15-dik napjáig alólirotthoz beadandók, kinél is a feltételek megtekinthetők.

Székelyhid, 1878. szept. hó 18.

Marsó Gyula,
uradalmi számtartó.

(305) 3—3

A Dupuy-féle vetőmagcsáva

előnyei s annak legczélszerübb alkalmazása következő 5 pontban foglalhatók:

1. Tökéletes csávázása s beburkolása a magnak, mi által az egészséges mag az üszöggomba ellen megvédve, az üszög pedig az üszögös magon tönkre lesz téve, mi által ez is egészséges termést hoz.

2. Csekély vizszükséglet, mely elég a só (csáva) feloldásához, a nélkül, hogy a vetőmag megdagadna.

3. Tökéletes beburkolása a magnak a szerrel, mi csak alapos keverés által érhető el.

4. A vetés a csávázás után bármely időben eszközölhető, mi által a csiraképesség legkevésbé sem szenved.

5. Valami különös készületek vagy eszközök ezeken kivül egyátalán nem szüségesek.

Több helyeken szerzett személyes meggyőződésem alapján a fentismertetett **Koss és Dupuy-féle vetőmag csávázó** szert, ha a kezelés pontosan történik, kitünőnek találtam, s ajánlandónak tartom: valamint a nagymélt. m. kir. földmivelési miniszterium által is következően emlittetik fel:

az üszög által okozott károk elháritása tárgyában

az ország gazdaközönségéhez intézett felhivás folytán a földmivelés-, ipar- és kereskedelmiminiszteriumhoz beérkezett jelentések kivonata:

8. pont. „Az üszög ellen igen sok gazda sikerrel használja a **Numa Dupuy magtisztitó szert**, a melylyel a vetőmagot az óvszert tartalmazó csomagon levő utasitás szerint preperálja."

Uj-Szőnyben, Komárom mellett, 1878. augusztus 15.

Molnár Lajos m. k.
Komárommegye gazdasági vándortanára.

Egyedüli raktár a „Nemzetközi áru-csarok"-ban a városházzal szemben.

(309) 2—6

A Széchényi-utcza végén az első vas-sátorban.

Első felállitás a legujabb időkbeli eseményekből.

FISCHER ANTAL

nagyszerü

világtárlati terme

városok, vidékek s a legközelebbi ütközetek és események nagyszerü látképei.

Legujabb az 1878. boszniai harcztérről

1. Serajevó bevétele.
2. Zsepcsei nagy csata.
3. Maglay ütközet.
4. Plevnai nagy csata törökök Ozman pasa alatt és a muszkák között 1877.
5. Sipkai nagy csata 1877. aug. 3. törökök és muszkák között.
6. A török hadsereg összeütközése és győzelme Midhat pasa vezénylete alatt az oroszokkal Suchum-Kálénál 1877. máj. 18.

Páris, franczia főváros fölátképe (26 üvegen keresztül.)

A budai nagy felhőszakadás és az ezáltal okozott árviz 1875. junius 26-kán.

Az 1873. évi bécsi világkiállitási palota nagyszerü látképe.

Velencze fölátképe.

Mózesi a Sina hegyen, vagy az elpártolt és bálványt imádó zsidók Isten általi büntetése.

Szinte nagyszerü stereoscopi álványok: A legujabb 1878. évi párisi világkiállitás nevezetességei. Párisi operák és ballettok. Dante utazása a pokolban és más nagyszerü bécsi és philadelphiai világkiállitási képek.

Ezen panoráma nagyszerü ajándék-osztogatással van összekötve.

A sátor nyitva áll reggeli **8** órától esti **9** óráig. — Este **6** órától kezdve fényes világitással.

Bementi-dij 20 kr.

A t. cz. közönség kegyes pártfogásáért esd mély tisztelettel

(315) 1—3

a tulajdonos.

Laptulajdonos Molnár György.

Kiadja és nyomatja Kutasi I. Debreczenben. 1878.